

..... [p1]

+

Eerweerde Heer,¹

Hier in de boekerij² ligt er een boek, uit verschilligen bijeengebonden. De titels luiden: De wech der Saligheydt, gedruct te Utrecht in 1486 en: der Sielen Troest gedruct te Herlem in 1484. 't Zijn dus van de oudste drukwerken die er hier al uitkwamen. Professor Bormans zaliger, volgens zeggen van M^r professor Daris, archivaris alhier in 't Seminarie, moet er veel in gesnuffeld hebben en zelfs er meê ingezeten om den boek van heruit te geven. 't Eerste deel: wech der saligheydt is een soort van volktheologie, 't weede eene uitlegging der tien geboden met machtig veel meer voorbeelden, legenden enz. in, als uitleg over gods geboden. Die legenden heeft de schrijver gehaald, zegt hij, uit martelaarsboeken, heilige vaders en chroniken³ Daar staat onder andere wonder schoon in verteld, de legende van Sint Alexius, van sint Joris met den draak, van Judas "den verradere ons Heeren" en van Christophorus. Als gij 't eens woudt nazien, schrijf dan naar Mr Daris professor in 't Seminarie. Ik heb hem nog niet heel uitgelezen: tot hiertoe heb ik de volgende onverstaanbare of ouderwetsche woorden gevonden:

.....

- 1 Op de keerzijde van deze brief staat een [handgeschreven brief van L. Lenaerts aan G. Gezelle van 08/11/1883](#). Beide gepubliceerd in A. Cuppens, De eerste "'t Daghjetjongens" en Guido Gezelle. In: 't Daghjet in den Oosten: 26 (1910) 4, p. 53-55.
- 2 A. Cuppens, De eerste "'t Daghjetjongens" en Guido Gezelle. In: 't Daghjet in den Oosten: 26 (1910) 4, p. 54 schrijft Cuppens als introductie: "Wij hadden, al snuffelend in de kleine boekerij van 't Groot-Seminarie, die 's Zondags ter beschikking der theologanten stond en waar wij de eenige oude vl. boeken die er waren, één voor één van uitgepluisd hebben - een zeer zeldzaam en merkwaardig oud werk gevonden. Daarover handelt volgend briefke."
- 3 *Der Sielen Troest* is geschreven in de vorm van een dialoog tussen een geestelijke vader en zijn geestelijk kind. De bronnen waren onder meer de H. Schrift, de Legenda aurea van Jacobus de Voragine, de Historia Scholastica van Petrus Comestor, het Speculum historiale van Vincentius van Beauvais, de Collationes patrum van Johannes Cassianus en de Vitae patrum. In: J. Deschamps, *Middeleeuwse handschriften uit Europese en Amerikaanse bibliotheken*, E.J. Brill, 1972, p. 193-197.

Geloven aen witwiven noch aen elvinnen; duvels droch;⁴ holden (alvermennekes zeggen ze daar t'huis tegen); hoere werdin wert ghictich⁵ (eene ziekte?); ende wert een eensater⁶ dien was veel goet aengestorven; zij voeren hem ter hellen mit pipen ende mit bongen;⁷ de koninck... hi sant den bollaert⁸ sijns broeders; te hant⁹ quamen daer also veel duvelen als grasende griets; ende lieten hangen in een oestel¹⁰ ende uutreeken; ende 't schaedde hem niets niet; koekelaar, kokelaar = tooveraar; ende waer alle dinc weldich¹¹ lufter hant = linkerhant?¹²

Als gij wilt zal ik al de woorden die ik niet en versta in den boek, opschrijven en opsturen als ook 't een of 't ander stuk ervan om u te laten oordeelen over stijl en taal. Arthuur zegt u nog eens den goedendag, biedt u zijne groetenisse en doet u zijne beste boodschap alsook

Aug. Cuppens

.....

- 4 MNW 1250-1550: "1. Bedrog, leugen. Nog in de 17de eeuw log en drog (Oudem. 2, 157). Nog over in drogrede, droggrond, droglicht. 2. Bedrieger, leugenaar. Zoo ook mnd. 3. Spookverschijning, spookgestalte, visioen. Kil. Phantasma."
- 5 In zijn [antwoordbrief aan A. Cuppens en L. Lenaerts](#) schrijft Gezelle: "gichtig = jichtig (podagra) ofwel giftig (ch = f) aangestorven gekregen door erf- en sterfgeval."
- 6 In zijn [antwoordbrief aan A. Cuppens en L. Lenaerts](#) schrijft Gezelle: "Een eensater is zulk een die eene eenzate (hermitage) bewoont."
- 7 In zijn [antwoordbrief aan A. Cuppens en L. Lenaerts](#) schrijft Gezelle: "pijpen en bongen (ng = mm) bommen, trommels."
- 8 MNW 1250-1550: "Bolaard("bollaert"): 1. windbuil, pochhans (Kil. 78: homo inutilis, fabulator). 2. Gerechtsbode, beul."
- 9 In zijn [antwoordbrief aan A. Cuppens en L. Lenaerts](#) schrijft Gezelle: "te hant = straks."
- 10 A. Oudemans, *Bijdrage tot een Middel- en Oudnederlandsch woordenboek*, deel V (O.-R.). Arnhem: H.W. Van Marle, 1874, p. 5: "Oestel, oestel, oestael, oystal: Een verheven tuig, waarin men misdadigers, die men pijnigen en uitrekken wilde, deed hangen. Der Sielen Troest 1484. fol. 23: "Doe wert die Rechter toernich, ende greep Sinte Vincencius an, ende lieten hangen in een Oestel, ende lieten uitrecken, dat dat een lit vanden anderen ginc."
- 11 In zijn [antwoordbrief aan A. Cuppens en L. Lenaerts](#) schrijft Gezelle: "weldig zijn = in zijn geweld (macht) hebben."
- 12 In zijn [antwoordbrief aan A. Cuppens en L. Lenaerts](#) schrijft Gezelle: "lufter = lichter, lochter hand (laevâ)".

Briefbeschrijving

Verzender	Cuppens, August
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	[08/11/1883]
Verzendingsplaats	Luik
Annotatie	Datum, adressaat en plaats gereconstrueerd op basis van de brief van Leonard Willem Jakob Lenaerts aan Guido Gezelle van 08/11/1883 op keerzijde.
Annotatie	Datum, adressaat en plaats gereconstrueerd op basis van de brief van Leonard Willem Jakob Lenaerts aan Guido Gezelle van 08/11/1883 op keerzijde.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	211 mm x 134 mm papiersoort: 1 zijde beschreven
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	brief van Leonard Willem Jakob Lenaerts aan Guido Gezelle op zijde 1 van 08/11/1883

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5367
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11677

Inhoud

Incipit	Hier in de boekerij ligt er een boek, uit
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[08/11/1883], Luik, August Cuppens aan [Guido Gezelle]
Editeur	Miet Hubrechts; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
